SVOBODNA SLOVENIJA

"ESLOVENIA LIBRE"

Año (Leto) XIII. (8)
No. (Štev.) 18

BUENOS AIRES,
5. MAJA (MAYO) 1955

OB DESETLETNICI

Malo je narodov v Evropi in tudi na svetu, ki bi bili med drugo svetovno vojno tako hudo prizadeti, kot je bil slovenski narod. V letih pred to vojno so mu naši veliki možje s pok. dr. Korošcem na čelu priborili še tiste najvišje kulturne ustanove, ki jih še ni imel, da bi se kot visoko kulturen in svoboden narod mogel nemoteno razvijati. Za to je imel vse pogoje. Zagotoviti mu je bilo treba samo mir. Tudi v tem pogledu so odgovorni slovenski politiki storili vse, samo, da bi naroda rešili vojnih strahot. V teh prizadevanjih niso uspeli. Zgodilo se je to, česar so se najbolj bali :prišla je vojna z vsemi strahotami. Trem starim sovražnikom slovenskega naroda se je ponudila prilika za zasedbo slovenskega ozemlja, po katerem so hlepeli stoletja in stoletja. Vsak je na svojem področju storil vse, da bi slovenski narod v nekaj letih izbrisal iz seznama živih narodov. Oropal ga je vseh pravic in obsodil na smrt.

Trem zunanjim sovražnikom se je že v prvem vojnem letu 1941 pridružil še notranji v obliki komunizma. Po svojih zločinih in krvoprelitju je vneto tekmoval z okupatorji pri uničevanju slovenskega naroda. Vsa slovenska zemlja je postala eno samo nepopisno in brezmejno gorje, ki je postajalo iz leta v leto hujše in večje.

Z ostalimi narodi v Jugoslaviji je bil februarja meseca 1945 komunistom prodan v Jalti tudi slovenski narod. Tako se je po zaslugi zaslepljenih zahodnih zaveznikov režim komunističnega nasilja obdržal še naprej nad slovenskim narodom leta 1945, tudi še potem ,ko je za druge narode v zahodni Evropi po zmagi zavezniškega orožja napočil dan svobode. Po posameznih evropskih deželah so se v tistih majskih dneh pred desetimi leti srečavale dve skupine ljudi: Eni so se vračali iz raznih koncentracijskih taborišč vsi veseli v svoje osvobojene domovine, drugi so pa prav tiste dni morali zapuščati svoje domovine, ker so jih zasedali komunisti, in so odhajali v svet kot begunci. Med temi drugimi smo bili tudi Slovenci. Tako smo pred desetimi leti nastopili pot v veliki svet, potem, ko so zahodni zavezniki nad slovenskim narodom zagrešili še ta zločin, da so 12.000 slovenskih fantov poslali v komunistično smrt.

Argentina, Čile, Brazilija in ostale južnoameriške države; Severna Amerika in Kanada; Anglija, Francija, Nemčija in še druge dežele v zahodni Evropi; Tuniz, Egipt, Eritreja in Južnoafriška Unija v vroči Afriki; Avstralija in še bolj oddaljena Nova Zelandija — vso to so danes nove domovine tistih Slovencev, ki so leta 1945 morali zapustiti pred komunisti domovino, da so si rešili golo življenje.

Desetletnica je sedaj že doba, da si lahko postavimo vprašanje ali smo v svobodnem svetu v tem času izpolnili kot politična emigracija svojo dolžnost napram svojemu narodu, ki je še vedno v komunistični sužnosti.

Na obe vprašanju lahko odgovorimo pritrdilno. Vsi dogodki zadnjih desetih let doma so nam potrjevali, da se komunizem v svojem bistvu doma ni prav nič spremenil. Ostal je zvest svoji ideologiji. Spremenil je le svojo taktiko, potem, ko je doživel popolen gospodarski zlom in se je v deželi že pričela oglašati lakota. Komunistični režim doma se še naprej vzdržuje in ohranja samo po zaslepljenosti zahodnih zaveznikov. Z njihovo gospodarsko pomočjo gradi in utrjuje svoj politični in gospodarski sistem in preganja vse, za kar se navdušuje zahodni demokratski svet. Pravilnost našega zadržanja pa so na drugi strani potrdili isti zahodni zavezniki, ki v svobodnem svetu z vso odločnostjo nastopajo proti komunistični napadalnosti in proti njej oborožujejo tudi domačine povsod, kjer koli se pojavi.

Na vprašanje, kako je slovenska politična emigracija izpolnila svojo dolžnost napram trpečemu narodu v domovini, prav tako lahko odgovorimo pozitivno. Slovenski naseljenci žive — kot smo zgoraj omenili — skoro v vseh važnejših državah sveta. S svojo sposobnostjo, vestnostjo, pridnostjo, iznadljivostjo in poštenostjo so postali povsod znani. Pridobili so si zaupanje v okolju, v katerem so se naselili. Domačini so dostikrat še le po njih zvedeli za obstoj slovenskega naroda. Po naših naseljencih so ga spoznali in tudi zvedeli za neznosne razmere, pod katerimi mora živeti že polnih deset let pod komunističnim nasiljem.

Povsod, kjer žive slovenski naseljenci strnjeno, so si ustanovili razna društva, organizacije, pevske zbore in gledališke družine. Kulturno udejstvovanje je v polnem razmahu. Slovenski novi naseljenci v svobodnem svetu izdajajo politične liste, verske in kulturne revije, leposlovne knjige in zbornike. Povsod se tudi gospodarsko utrjujejo. Postavljajo si svoje hiše, odpirajo lastne trgovske in obrtne lokale ter industrijska podjetja. Kot fukncionarji tradicionalnih slovenskih demokratskih strank se uveljavljajo v raznih mednarodnih političnih organizacijah in zvezah, na kogresih in debatnih večerih. Na vseh teh forumih opozarjajo vodilne svetovne politike in svetovno javnost na nasilje, ki ga komunisti doma še vedno izvajajo nad ogromno večino naroda.

S svojim dosedanjim delom je slovenska protikomunistična emigracija v ogromni večini izpričala svojo zdravo in žilavo tvornost ter silo, ki je doslej premagala še vse ovire, ki so se pojavile. Po svojih močeh je izpolnjevala naloge, ki jih ima v svobodnem svetu napram svojemu narodu ter ni opustila nobene prilike, da ne bi opozarjala sveta na nevarnost in nesrečo, ki jo predstavlja komunizem za vsako deželo, v kateri pride na oblast.

Slovenska protikomunistična emigracija je v minulih desetih letih tudi dokazala, da je najrazličnejše komunistične vabe in spletke notranje niso mogle razkrojiti. Komunisti s svojimi agenti so storili vse, samo, da bi nas kot organizirano protikomunistično skupnost onemogočili. Dobro se namreč zavedajo, da je sleherni slovenski politični emigrant, kjerkoli v svetu živi, neprestana živa obtožba komunistične diktature doma in neprestano opozorilo svobodnemu svetu, da slovenski narod še vedno trpi nasilje in ječi v komunistični sužnosti.

Desetletnice svojega bivanja v svobodnem svetu z ničemer ne bi mogli proslaviti lepše, kakor s tem, da še bolj strnemo svoje vrste, da opuščamo vse, kar nas razdvaja, pospešujemo pa to, kar nas lahko združuje. Na ta način bomo najlepše odgovorili na prošnjo trpečega naroda doma, ki si želi samo to, da bi bila slovenska protikomunistična emigracija enotna in složna ter da bi enotno in udarno nastopala povsod proti komunističnemu sovražniku.

Magnífica celebración del 1º de Mayo
Veličastna proslava 1. maja

V Argentini je prvi maj narodni praznik. Po vsej republiki počiva delo v državnih uradih in po vseh industrijskih obratih. Delovno ljudstvo praznuje povsod svoj praznik. Proslave vsako leto pripravi Glavna delavska konfederacija. Glavna proslava je v Buenos Airesu. Zaključi jo mogočna manifestacija na Majskem trgu.

Prvega maja se pa v Argentini začne tudi redno zasedanje Narodnega kongresa. Začne ga predsednik s svojo poslanico.

Za letošnjo prvomajsko proslavo je bilo v javnosti veliko zanimanje, ker so vsi pričakovali važnih izjav glede nadaljnjih odnosov med Cerkvijo in državo.

POSLANICA GENERALA PERONA NARODNEMU KONGRESU

Predsednik general Peron je zjutraj prispel v palačo Narodnega kongresa točno ob napovedani uri. Pred vstopom v palačo, so mu oddelki vojske kot vrhovnemu poveljniku izkazali predpisane časti, ob vstopu v veliko dvorano pa so ga pozdravili zbrani senatorji in poslanci. V ložah so bili člani diplomatskega zbora in razni visoki državni in javni dostojanstveniki. Številno so bili v ložah zastopani člani tajništva CGT in srednješolske mladine, organizirane v fantovski in dekliški srednješolski organizaciji UES.

Predsednik je začel brati svojo poslanico ob osmi uri. Z njo je odprl 89. redno zasedanje Narodnega kongresa. Poslanica obsega 11.340 besed in je razdeljena v 32 poglavij. General Peron jo je bral eno uro in 40 minut. Je ena najkrajših poslanic, kar jih dosedaj bral pred Narodnim kongresom. V njej se je predsednik republike dotaknil vseh političnih, kulturnih, gospodarskih in socialnih problemov, s katerimi se je moral najprej sam, nato pa s svojimi vladami baviti od leta 1943 dalje. Pojasnjeval je Peronistično pojmovanje političnega udejstvovanja, organiziranje naroda in narodno doktrino, omenjal cilje, ki jih zasleduje republika. Prikazoval izvršeno delo z izdajanjem nove zakonodaje, iz katere se je odražal duh narodne doktrine in narodnega programa. Ta zakonodaja je prišla najprej do izraza v socialni reformi, tej je sledila reforma gospodarstva in končno je prišla na vrsto politična reforma. S tem pa delo še ni opravljeno. General Peron je tu omenjal kulturno reformo, ki jo ho izvedla vlada, da bo mladina dobivala vzgojo v duhu narodne doktrine.

V nadalnjih poglavjih je predsednik republike Narodnemu kongresu predočil delo posameznih ministrstev po zadnji reorganizaciji. Med drugim je navajal, da za vzgojo mladine v Argentini skrbi 10.327 šol, v katerih je letos vpisanih 2.502.584 učencev. Navajal je podatke glede zdravstvene službe v Argentini, glede zboljšanja telefonskega, in brzojavnega omrežja in prometne službe, glede graditve javnih zgradb in stanovanjskih hiš. Naglašal potrebo po zvišanju proizvodnje električne energije zaradi vedno večjega razvoja industrije ter napovedal, da bodo poleg hidrocentral začeli predvsem postavljati termične električne centrale na petrolejski pogon. Zato pa je zopet treba dvigniti proizvodnjo petroleja, kar bo vlada dosegla delno tudi s pomočjo tujega kapitala. Omenjal je tudi zboljšanje poljedeljstva z modernejšo obdelavo zemlje, podal sliko razvoja industrije, med katero bo železarski veleobrat v San Nicolasu letno lahko proizvajal nad en milijon ton železa in jekla.

Končno je omenil tudi razne zakonske osnutke, ki jih pripravljajo posamezna ministrstva. Zadnje poglavje svoje poslanice je general Peron zopet namenil mladini. Dejal je, da on vanjo veruje. Ona je tudi tista, ki bo videla Argentino leta 2000 in tedaj tudi v vsej polnosti srečo naroda in veličino republike. Mladini, ki predstavlja bodočnost, letos general Peron tudi posveča svojo poslanico.

Senatorji in poslanci so poslanico predsednika generala Perona sprejeli z navdušenim odobravanjem in ploskanjem.

ZBOROVANJE NA MAJSKEM TRGU

Tudi letos je prišla nanj velika množica ljudstva. Začelo se je ob petih popoldne z narodno himno in s koračnico Los muchachos Peronistas. Kot prvi govornik je bil napovedan glavni tajnik CGT Eduardo Vuletich. V uvodnih besedah se je spominjal žrtev Peronističnega gibanja, se poklonil spominu pok. ge Eve Peron ter izrazil veselje argentinskega delavstva, da pod generalom Peronom lahko v miru praznuje svoj praznik. V nadalnjih izvajanjih je naglašal, "da se zgodovina ponavlja in da duhovščina podpira bogate trgovce, namesto, da bi branila koristi siromašnih". Izjavlja, "da so delavci proti duhovnikom ne iz verskih razlogov", ampak diferences z njimi nastajajo "zaradi političnih in gospodarskih razlogov". Po njegovih izvajanjih se "kler v politiki identificira s kapitalom in oligarhijo". Ta "nečastna trilogija" je po izjavi Vuleticha "tisti kamen, ki paralizira politični, gospodarski in socialni napredek narodov." Za "zrušitev te trojne aliance" bodo po napovedi Vuleticha delavski poslanci zahtevali spremembo ustave v tem smislu, da se odpravi verska vzgoja in loči Cerkev od države. Napovedal je tudi, da CGT z moško in žensko Peronistično stranko že sedaj postavlja kandidaturo generala Perona za novo predsedniško poslovno dobo.

Predsednik general Peron je povzel besedo, viharno pozdravljen od zbrane množice. V uvodnih gesedah je naslovil svoj pozdrav delovnemu ljudstvu po vsej republiki in se je delavstvu zahvalil za delo, opravljeno v minulem letu. V nadalnjih izvajanjih je pa omenjal, da delavstvo v Argentini letos praznuje 1. maj "ob borbi zadnjih trdnjav oligarhije, ki postopoma padajo". Glede odnosov med Cerkvijo in državo je dejal, "da to ni problem za borbo", to je čisto enostavno rešitev, ki jo bo moralo napraviti ljudstvo. "Ljudstvo bo moralo po svojih predstavnikih izreči zadnjo besedo. Če bo ljudstvo reklo, da naj ostanejo, bodo ostali, če bo odločilo, da se je treba ločiti, se bo izvedla ločitev, če bi pa narod sklenil naj gredo, bodo pa šli". Zatem je naglašal, da je že ponovno dejal, da vlada nima drugega suverena nad sabo kot narod. Naglasil je tudi, da je tudi že večkrat rekel, da se bo tudi vlada zmotila, če se zmoti narod. Dejal pa da je tudi, da vlada ni zato tu, da bi razpravljala o odločitvah naroda, ampak da jih do zadnje črke izpoljnjuje. Zato je razprava o vsem brezpredmetna. Počakati je treba odločitve naroda, ki je edina, ki še manjka, in ki je dokončna, ko bo izvedena.

Množica je ob izvajanjih predsednika generala Perona navdušeno vzklikala.

Po govoru generala Perona je bila izvoljena nacionalna kraljica dela za 1955, nato je pa bil na Majskem trgu še enourni umetniški program.

El Presidente de la República inauguró las obras del Monumento a Eva Perón

En una emotiva ceremonia realizada el sábado pasado y presidida por el primer magistrado se declararon inauguradas los trabajos de la estructura elevada del Monumento a Eva Perón. Al jefe del Estado acompañaron los ministros y altas autoridades nacionales y los miembros de la Comisión Nacional del Monumento a Eva Perón. En esas circunstancias numerosa concurrencia hizo objeto al primer mandatario de cálidas demostraciones de afecto.

Después del Himno Nacional y de la Marcha Los Muchachos Peronistas pronunció un discurso la senadora Laurari, manifestando que la Comisión Nacional, Ley 14124, interpretando el sentir del pueblo deseaba que fuera el presidente de la República quien depositara la primera cucharada de mezcla con que se iniciarían las obras del monumento a Eva Perón.

Terminado su discurso la senadora Laurari invitó al primer magistrado a inaugurar las obras. El Jefe del Estado y las demás autoridades se trasladaron hasta el centro de la base de cemento donde el presidente Perón depositó la primera cucharada de mezcla utilizando una cuchara de oro con mango de marfil. La cuchara tiene grabado el escudo Peronista, la firma de los miembros de la Comisión Nacional del Monumento y una inscripción recordatoria. Por expreso deseo del Presidente de la Nación la misma será depositada en el Músseo que se habilitará en el monumento.

Cumplida esa parte de la ceremonia habló el presidente de la Nación. En su discurso honró la memoria de Eva Perón expresando que la suprema dignidad está en el trabajo.

La Secretaría de Prensa y Difusión de la Presidencia de la Nación por su parte ha editado un folleto ilustrado sobre el monumento a Eva Perón.

Predsednik republike slovesno začel dela za postavitev spomenika Evi Perón

Minulo soboto je bila v Buenos Airesu lepa slavnost pod predsedstvom generala Perona. Začeli so gradbena dela za spomenik Evi Perón. Navzoči so bili ministri in člani Nacionalne komisije za postavitev spomenika Evi Perón ter velika množica ljudstva.

Po narodni himni in koračnici Los Muchachos Peronistas je govorila senatorka Laurari, predsednica odbora za postavitev spomenika Evi Perón. Naglašala je, da so vsi člani tega odbora želeli naj bi predsednik republike prvi položil z zidarsko žlico malto za ta spomenik in s tem simbolično začel gradbena dela.

Po končanem govoru je naprosila generala Perona naj bi začel gradbena dela za postavitev spomenika Evi Perón. General Perón se je s svojim spremstvom podal na mesto, kjer se bodo delo la začela ter je na določeno mesto z zidarsko žlico položil malto. Zidarska žlica, ki jo je ob tej priliki uporabljal general Perón, je bila iz zlata, ročaj pa iz marmorja. Na njej je odtisnjen Peronistični znak, podpisi vseh članov Nacionalne komisije za postavitev spomenika in spominski napis. Na izrecno željo predsednika generala Perona bodo to zidarsko žlico izročili muzeju, ki ga bodo odprli v mavzoleju Evi Perón.

Ko je bil ta del slavnosti končan, je spregovoril predsednik general Perón ter je poveličeval spomin Mučenice dela pokojne ge Eve Perón. Naglašal je, da največje dostojanstvo obstoja v delu.

Ob tej priliki je Tajništvo za tisk in radio predsedstva republike izdalo ilustrirano brošuro o spomeniku Evi Perón, v kateri so objavljene podrobnosti tega veličastnega mavzoleja.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Eisenhower je na tiskovni konferenci objavil, da je v zadnjih tednih izmenjal več pisem s svojim tovarišem iz druge svetovne vojne maršalom Žukovim in meni, da morejo biti "ti pismeni razgovori" uvod v splošen mir. — **Senator Knowland** je pozval ameriško vlado, da črta s svojega seznama držav, ki jim pošilja pomoč, Indijo, "ker je zavzela nevtralno stališče v mrzli vojni s komunisti."

ANGLIJA: Po vsej Angliji se je pričela volilna kampanja obeh glavnih strank, konservativcev in laboristov. Govorniki obeh strank poudarjajo, da se bore za svetovni mir, razorožitev, in zmanjšanje napetosti na Daljnem Vzhodu, na domači fronti pa za zvišanje življenjskega standarda. Konservativci potrjujejo svobodno trgovino vsem, kapitalistom in malim trgovcem, laboristi pa znova napovedujejo podržavljenje vseh važnih gospodarskih podjetij.

FRANCIJA: Odbor Mednarodnega filmskega festivala v Cannes v Franciji je letos črtal s programa jugoslovanski komunistični film "Pot krvi", ki je edini, katerega je FLRJ predložila odboru za predvajanje. Titov delegat M. Babič je moral film takoj po svojem prihodu v Cannes v ponedeljek, 26. aprila, potegniti s programa. Pri vsej zadevi je zanimivo tudi to, da je vsebino napisal norveški pisec Sigurd Svenson, izdelali pa sta film jugoslovansko in norveško filmsko podjetje skupaj.

VATIKAN: Papež Pij XII. je na slovesnostih 1. maja v Rimu s stopnjic bazilike sv. Petra več stotisoč glavi množici delavcev objavil, da je sklenil proglasiti 1. maj za praznik sv. Jožefa — delavca.

ZSSR. V Moskvi so v nedeljo 1. maja pred maršalom Žukovim izvedli velikansko vojaško parado, v kateri so pokazali tujim opazovalcem tudi štiri atomske topove..

FORMOZA: Čangkajšek se ni dal pregovoriti, da naj brez borbe zapusti otočje Macu in Kemoj, če ju napadajo komunisti. Ameriški admiral Radford, vrhovni šef štaba, in njegov pomočnik, sta prinesla v Washington to Čangkajškovo stališče in zahtjevo po opredelitvi USA v njeni borbi proti komunizmu.

VIETNAM: V Saigonu je znova prišlo to hudih pouličnih bojev, v katerih je bilo več sto oseb pobitih, še več pa ranjenih. Cesar Bao Dai je iz Cannes v Franciji, kjer se mudi "na oddihu" že ves čas državljansko vojne v južnem Vietnamu, odvzel vojaško poveljstvo dosedanjemu preds. Ngo Dinh Diemu, ki mu očitajo ,da je kriv težkega položaja v državi, ker da noče razširiti vlade s strankami nekaterih poganskih sekt. Ameriška vlada ščiti Diema, ker ga smatra kot resnega nasprotnika komunizma. — **Ngo Dien** je obvestil Bao Dai-a, da ne sprejme njegove odstavitve in je z voj. junto, ki se je sestala, proglasil republiko. Od Bao-Dai-a postavljeni poveljnik gral. Vi je zbežal iz Saigona. Ngo Diem se namerava z vsemi silami vreči v borbo proti uporniškim skupinam poganskih sekt.

Delavske pridobitve v nevarnosti

(Prispevek iz USA.)

II

V prvem članku pod gornjim naslovom smo imeli priliko gledati v oči nevarnosti, ki preti delavskim pridobitvam od strani brezvestnih delavskih organizacij. Kjer se pojavijo take reči, je delavstvo brez moči napram svojim lastnim "voditeljem", pa tudi napram podjetnikom, ki znajo primerno izrabiti v svoj prid vsako zlorabo v vrstah delavstva.

To se godi v Ameriki prav v naših časih in če hočemo prav razumeti, zakaj nasprotniki strumno organiziranega delavstva spet nosijo glave pokonci, imejmo pred očmi, kar je bilo brati v prvem našem članku. Če bi bila široka javnost dovolj vzgojena, bi vsi sloji družbe potegnili skupaj in pomagali zločince v delavskih unijah spraviti pod moč zakona. Videli smo pa nasprotno — zmerom se najdejo ljudje in celo na najbolj odločilnih mestih, ki se dajo podkupiti in zločine ščitijo, namesto da bi jih preganjali. Široka javnost se potuhne in prepusti delavske mase samim sebi, da si pomagajo kakor vejo in znajo. Nastajajo nove in nove borbe in preprost deloven človek je dostikrat tam, kjer je bil v časih, ko je stal nasproti svojemu delodajalcu sam neorganiziran in ga ni ščitila državna zakonodaja. Pojavlja se mnenje in celo prepričanje, da so delavske organizacije škodljive reči in je bolje, da se jih delavec ne poslužuje.

Tako raspoloženje med narodom napeljuje vodo na mlin podjetnikom. Redka so bila v preteklosti podjetja, ki so rada gledala svoje delavstvo organizirano v unijah, tudi danes jih ni na pretek. Ko podjetje išče delovnih moči, se zmerom rajši pogaja s poedinci, ki jim stavi pogoje po svoji uvidevnosti, namesto da bi se obrnilo na organizacijo in ji naročilo: toliko in toliko nadaljnjih delavcev mi preskrbi! Če je primorano podjetje nastopiti to zadnjo pot, ne more predpisovati pogojev, mora jih sprejemati kot jih postavlja delavska organizacija. In kot so dandanes razmere, mora le prepogosto nastopiti to pot, zakaj delavstvo je dobro organizirano — dasi ne povsod — in državna zakonodaja ščiti delavstvo, da podjetnik ne more preko tega.

Če se začne širiti mnenje, da delavske organizacije niso koristna reč, kdo bo tako mnenje bolj podpiral kot podjetnik, ki mu gre v prvi vrsti za lastni prid? Pa če že ni mogoče pokazati na škodljivost organizacije kot take, pa poglejte neverjetne in nemogoče zahteve, ki prihaja ž njimi na dan organizirano delavstvo. Vzemite na primer to, kar je danes že pod državno zaščito, da sme v tem in tem podjetju biti zaposlen samo delavec, ki je organiziran! Ali pa najnovejši poskus, da bi morala biti delavcu garantirana primerna letna plača, pa naj bo zaposlen ali ne! To presega vse meje. Če bomo dovolili, da bo moč delavstva neprestano rasla, se nikar ne čudimo, če bomo slišali več in več takih reči kot je tista iz Kansas City...

V takem ozračju je treba samo tega, da se tudi podjetniki še bolj tesno organizirajo kot so itak že, pa začno agitacijo za kakšno novo zakonodajo, zadevajočo delavsko vprašanje. In prav to se godi v Ameriki v naših dneh. Na pohodu je nova zakonodaja pod vabljivim, pa prav tako varljivim naslovom: Pravica do dela. Ker je v tisku in govoru veliko debatiranja o tej reči, naj jo skušam nekoliko razložiti.

Organizirani podjetniki gotovo niso tako močni, da bi se lotili dela za spremembo federalnih zakonov, ki so že več let v veljavi v obrambo delavskega stanu. Tu pride v poštev v prvi vrsti znani Taft-Hartleyev delavski zakon. Ta zakon je sprejela svoj čas federalna vlada in veže vso Ameriko. Za spremembo določil tega zakona bi se moral zavzeti federalni kongres ali parlament in sam predsednik bi moral podpisati kaj novega. Do tega pa ne pride tako lahko. Zahteve za spremembo bi utegnile priti kajpada ali iz vrst delavstva ali od strani podjetnikov, lahko pa tudi od strani podjetnikov, lahko pa tudi od raznih političnih organizacij. Toda vsaka teh sil je sama zase prešibka, da bi prodrla, ker jo pač nasprotne sile drže v šahu. Pač pa ima Taft-Hartleyev zakon določbo, da v gotovih zadevah poedine države same spremene ta ali oni paragraf, pa seveda samo za svoj lastni teritorij.

V to odprtino so v naših dneh vtaknili podjetniki svojo organizirano moč in skušajo za poedine države razveljaviti določbo, da podjetja ne smejo na svojo roko najemati delavstva, ampak preko delavskih organizacij. Trdijo, da je pravica do dela ljudem kratena, ako naj mora vsak prej v organizacijo, potem se šele sme dati zaposliti. Poskus nove zakonodaje se seveda skriva za izgovorom, da želi zavarovati delavstvo pred zlorabami delavskih unij, v resnici pa pričakujejo koristi od tega samo podjetniki. Ti kajpada apelirajo na delavstvo, naj se jim pridruži in se tako "osvobodi" nasilja svojih organizacij. Delavci se pa ne dajo preslepiti, saj dobro vidijo, za katerim grmom tiči zajec.

Kljub temu je doslej že 17 držav med 48 sprejelo zakonodajo pod naslovom "pravica do dela". S tem je v dotičnih državah delavskim unijam odvzeta moč, pa tudi pravica do kolektivnega pogajanja in tudi s štrajki se ne bo dalo dosti nastopati. Nasprotniki te zakonodaje poudarjajo, da so domala vse te države bolj na jugu, kjer je malo industrije in torej tudi malo delavstva. Pač pa žele spraviti več industrije tja dol v bodočnosti, zato so segle v roko podjetnikom in jim napravile svoja mesta bolj vabljiva za uvajanje industrijskih podjetij. In podjetniki sami so bili dovolj dalekovidni, da so svojo stvar najprej predložili državam, kjer je bilo pričakovati najmanj odpora. Pač po starem reku: Roka roko umije!

Od katoliške strani dodajajo gornji ugotovitvi še to: Kakor je na jugu industrija najslabše zastopana, tako je doli najslabše zastopana tudi katoliška cerkev. Ta dvojna okolnost je pripomogla, da je zakonodaja "Pravica do dela" že v tako številnih državah zmagala. S tem nikakor ni rečeno, da je vsak ameriški katoličan nasprotnik te zakonodaje. Tudi med njimi jih je verjetno zelo dosti, ki ne uvidijo posledic in bistva stvari sploh ne razumejo. Dajo se voditi videzu in propagandi. Toda resnica je, da vsi uradni zastopniki Cerkve, škofje in duhovniki, pa njim odgovorni uredniki in drugačni glasniki, z vso odločnostjo nasprotujejo temu gibanju. Zato je veliko brati o tej zadevi te dni po vsem katoliškem časopišju in drugem tisku. Gre za to, da bi se vsaj v ostalih državah, ki se tudi druga za drugo začenjajo baviti s to zakonsko predlogo, javno mnenje dovolj prebudilo za odpor.

Predstavniki Cerkve vidijo, da v stvari v resnici ni drugega kot slabo zakrit poskus, da se delavske organizacije sploh onemogočijo. Seveda to ni nikjer izrecno povedano, mora pa slediti samo od sebe. Prva stopnja bi bil borben spoprijem med vodstvom podjetij in delavstvom. Organizirano delavstvo bi bilo primorano v obrambne jarke. Medsebojni odnosi bi se bolj in bolj zastrupljali. Podjetniki bi skušali protežirati neorganizirane delavce. Mnogi bi se res verjetno dali tako podkupiti in bi še druge odvračali od organizacij, delavskih unij. Kjer bi se — recimo v južnih državah — dvignila nova industrija, bi podjetnik ne bil vezan na federalni zakon in bi uredil pogoje v svojem podjetju brez vsakega nadzorstva bodisi od zgoraj — od strani zakonodaje — bodisi od spodaj — od strani unij. In bi se vsa zadeva vrnila bolj ali manj nazaj v čase, ko je bil delodajalec vsemogočen gospodar, delavec pa uboga brezpravna para.

Nadaljnji razvoj teh važnih reči bo verjetno še dolgo zaposloval pozornost vsakega Amerikanca, ki mu ni vseeno, kaj se godi v njegovi deželi.

Oba.

Drugi mednarodni kongres Krščansko-demokratske zveze za srednjo Evropo

Srednje-evropska krščansko-demokratska zveza, ki obsega kršč.-dem. stranke v begunstvu iz Čehoslovaške, Latvije, Litve, Madžarske, Poljske in Jugoslavije (slednjo državo predstavlja Slovenska ljudska stranka pod vodstvom Dr. Miha Kreka) je imela v dneh 15. do 17. aprila 1955 drugi mednarodni kongres v New Yorku, kjer je njen sedež. Geslo kongresa se je glasilo:

SVOBODA — PREDPOGOJ TRAJNEGA MIRU

Na kongresu so se zbrali mednarodno znani državniki, misleci, šolniki in predstavniki političnih ter socialnih gibanj, ki jih vodijo krščansko demokratska načela.

Mnogi vodilni državniki in politični voditelji so poslali kongresu tople izraze priznanja ter želje za uspešen potek zborovanja, med njimi n. pr. predsednik Nouvelles Equipes Internationales (Mednarodna zveza kršč. dem. strank v Parizu) **A. E. de Schryver** ter bivši glavni tajnik iste organizacije, francoski državnik **Robert Bichet**, belgijski državnik in bivši ministrski predsednik **Paul Van Zeeland**, nemški kancler **Konrad Adenauer**, italijanski min. predsednik **Mario Scelba** ter glavni tajnik Democrazia Cristiana **Amintore Fanfani**, ustanovitelj italijanske krščanske demokracije **Don. Sturzo**, mnogi vodilni politiki iz latinske Amerike, in ne nazadnje USA podpredsednik **R. Nixon**, zunanji tajnik **John Foster Dulles**, guverner države New York, **A. Harriman**, mnogi ameriški senatorji in poslanci in drugi odlični predstavniki političnega in javnega življenja iz USA in iz mnogih drugih držav širom sveta.

Kongres se je začel v petek, 15. aprila zjutraj ob 10, ko je prispel v palačo Carnegie Endowment nasproti palače Združenih narodov, newyorški župan **Robert Wagner.** V lepem, modernem vhodnem prostoru so ga pričakovali predstavniki raznih narodnih skupin v narodnih nošah, in mu ponudili po stari gostoljubni navadi kruha in soli. Slovenci smo imeli v zastopstvu dve dekleti in enega fanta v prekrasnih narodnih nošah, in smo bili najštevilneje zastopani. Slovenski fant je župana tudi nagovoril.

Na otvoritvenem zborovanju je prvi govoril newyorški župan, poveličujoč delo kršč. demokratskih političnih beguncev za osvoboditev zasužnjenih domovin in želeč kongresu popolnega uspeha. Sledili so mu mnogi odlični državniki, med njimi poslanik svobodne Kitajske T. F. **Tsiang**, poslanik Koreje **Limb**, poslanik Costa Rice **Benj. Nuñez**, izvoljeni predsednik Hondurasa **Ramon Villeda Morales**, ameriški kongresnik **Charles Brownson** iz Indiane, predstavniki delavskih strok. mednarodnih organizacij ter zastopniki raznih begunskih mednarodnih in narodnih predstavništev in organizacij.

Po končanih pozdravnih nagovorih je bil osnovan poseben častni odbor CDUCE, ki ga tvorijo po lastnem pristanku naslednji odlični možje: **Don Luigi Sturzo, Paul Van Zeeland** iz Belgije, **A. E. Schryver, Robert Bichet, A. Gerstenmeier**, predsednik zapadno-nemškega parlamenta, **Amintore Fanfani, prof. Alceu Amoroso Lima**, vodilni politik krščansko-demokratskega gibanja v Braziliji, **Dr. Rafael Caldera**, voditelj kršč.-dem. gibanja v Venezueli (COPEI) in **Kotaro Tanaka**, sodnik vrhovnega sodišča na Japonskem.

Tekom popoldneva so delegati poslušali poročila: predsednika Izvršnega odbora prof. **Adolfa Prochazke**, glavnega tajnika Unije **Konrada Sieniewicza**, zastopnika mladinske sekcije v Parizu **dr. D. Pavlišta** ter predstavnikov včlanjenih strank. Za SLS je podal poročilo **prof. Dr. Peter Remec**, ki je na koncu predlagal naslednjo resolucijo:

SLOVENSKA RESOLUCIJA O NEČLOVEŠKEM RAVNANJU Z JUGOSLOVANSKIMI BEGUNCI

"Prav zadnje dni smo prejeli vesti iz italijanskih in jugoslovanskih časnikov, da so v prvih mesecih tekočega leta italijanske oblasti nasilno izročile jugoslovanski mejni straži več skupin beguncev iz Jugoslavije in iz drugih dežel za železno zaveso.

Jugoslovansko komunistično časopisje poroča o približno 100 takih primerih, italijansko pa piše, da je bilo izročenih nekako 90 beguncev. To nečloveško postopanje z begunci se je sprevrglo v javen škandal, ko se je dne 5. marca 1955 skupina beguncev uspešno uprla italijanski policijski straži in ušla pred nosom jugoslovanske straže„ ki je na meji čakala, da begunce prevzame.

Neizpodbitno drži, da se izročanje vrši že nekaj časa. Komunistično časopisje z naslado odobrava to početje policije. Neodvisni in demokratski tisk pa ugotavlja — imamo v rokah zanesljiva obvestila, ki iz drugih virov to potrjujejo —, da so bili begunci izročeni brez predhodnega sodnega postopka, kakor predpisuje mednarodni zakon in pogodbe o izročanju.

Ni nobenega dvoma, da so bile vse, ali vsaj velika večina, izročenih oseb pošteni in zanesljivi demokratični ljudje, ki so ušli, da se rešijo komunističnega nasilja in preganjanja.

Zato pri tej priliki prosimo in rotimo vse krščansko-demokratske politične sile in vse zagovornike svobodnega gibanja, da uporabijo vsa razpoložljiva sredstva z namenom, da vplivajo na vlade svobodnega sveta, in posebej na vlade zapadne Evrope, naj takoj prenehajo tako nečloveško ravnati z nedolžnimi begunci, ki so v dobri veri pobegnili iz komunistično zasužnjenih dežel.

Notorično je dejstvo, da je politično, gospodarsko in versko nasilje v Jugoslaviji bistveno istega brutalnega značaja kakor v vseh ostalih deželah pod komunistično diktaturo. Zatorej se obračamo na vlade v svobodnem svetu, naj jugoslovanskim beguncem nudijo iste pravice zatočišča (azila), in isto moralno in gmotno podporo, kakor so je dectora. **Dr. Miha Krek**, l. r., načelnik Slovenske ljudske stranke."

To resolucijo so delegati soglasno odobrili in je bila uvrščena med druge resolucije kongresa.

Vsaka stranka-članica CDUCE je bila na kongresu zastopana po 15 delegatih. Tudi SLS je predstavljalo 15 zastopnikov, ki so bili izbrani po predlogih posameznih krajevnih edinic, vključno najmočnejšo strankino edinico v Buenos Airesu v Argentini. Iz Clevelanda so prispeli trije delegati, iz Chicage dva.

RAZGOVOR OKROG MIZE — PANEL DISCUSSION

Ideološko jedro kongresa je bilo obseženo v razgovoru okrog mize, ki se je vršil v petek, 15. aprila zvečer in so na njem udeleženci obravnavali kongresno geslo: 'Svoboda — predpogoj trajnega miru'. Razgovor, ki se ga je udeležilo kakih 250 oseb, je vodil predsednik Hunter College-a **Dr. George N. Shuster.** Udeležili so se ga pa Mr. **Ogden Reid**, izdatelj lista New York Herald Tribune, **prof. Charles Fenwick**, direktor pravnega oddelka pri organizaciji ameriških držav, **Mr. John Cogley**, predstavnik Ford Foundation in bivši urednik lista 'Commonweal' ter **Mr. Harry Flannery**, časopisni poročevalec pri AFL (Ameriški delavski zvezi). CDUCE je od svoje strani delegirala za ta razgovor dva svoja predstavnika **Dr. Ivo Duchačeka**, bivšega poslanca češkoslovaškega parlamenta in predsednika parlamentarnega odbora za zunanje zadeve, ki sedaj predava mednarodne odnošaje (International Relations) na City College v New Yorku in prof. dr. Petra Remca, mladega slovenskega javnega delavca, ki predava mednarodno gospodarstvo na Fordham univerzi v New Yorku.

Predmet razgovora se je sukal okrog bistveno važnega vprašanja o svobodi in miru. Udeleženci so ugotovili, da je trajno mogoče ohraniti in čuvati mir le v svobodni družbi, ki jo vodijo modri ljudje. Oba Evropejca (Duchaček in Remec) sta se dotaknila v tej zvezi tudi vprašanja, kako bi bilo po njunem mnenju treba preosnovati evropsko skupnost, da bi ne bile zajamčene samo pravice posameznih narodnostnih skupin, marveč tudi pravice poedincev. Visoka raven razgovora je pokazala, kako brezpredmetni so šlagerji o so-obstoju (Coexistence) vse dotlej, dokler po vsem svetu ne bo zmagalo načelo o človekovem dostojanstvu in o njegovih neodsvojljivih osebnih pravicah, kar vse komunizem tako brutalno gazi.

(V prihodnji številki bomo opisali drugi del kongresa in njegov izredno uspešen zaključek).

ARGENTINA

Predsednik general Perón je v vladni palači izročil Peronistično medaljo "Al leal amigo" znanemu severnoameriškemu nevrologu dr. Irvingu Cooper-ju.

Vrhovni svet Peronistične stranke je objavil sklep, da moška in ženska Peronistična stranka soglašata z zahtevo Glavne delavske konfederacije, ki jo je sporočil javnosti na prvomajskim zborovanju glavni tajnik CGT Eduardo Vuletich, da je treba v Argentini izvesti ločitev Cerkve od države, ter jo tudi podpirata.

Člani nemških organizacij v Argentini so priredili v gledališču Colón slavnostno akademijo v počastitev predsednika generala Perona. Ob tej priliki so mu izročili dragoceno umetniško izdelano stensko uro. Za počastitev se je general Perón zahvalil ter povdarjal prijateljstvo, ki ga čuti on osebno, kakor tudi argentinsko ljudstvo napram nemškemu narodu. Predstavnikom nemških organizacij v Argentini je tudi obljubil, da bo vlada Nemcem v Argentini vrnila vse domove, šole in športne prostore, ki so bili zaplenjeni med drugo svetovno vojno kot premoženje sovražnika.

Antijohijski pravoslavci so izročili predsedniku generalu Peronu visoko odlikovanje sv. Petra in Pavla, s katerim ga je odlikoval antijohijski patrijarh Aleksander III.

Mauserjeva povest v nemškem prevodu

Kakor smo dobili sporočilo, je zdaj izšel v Švici pri Schweizerische Volksbuchgemeinde nemški prevod Mauserjevega obširnega romana Kaplan Klemen. . Prevod sta oskrbela Bernard Strauss in nemški mladinski pisatelj Gerold Schmidt. Knjiga obsega 347 strani vezanih v lepo platno. Cena je določena na 10 frankov.

V slovenski knjižni izdaji ta, rekel bi največji Mauserjev tekst, ki ga je avtor pozneje priredil še za oderske vprizoritev in ga sam tudi postavil na oder v Clevelandu, še ni izšel, dasiravno je bil že dvakrat tiskan: V Koroški kroniki in v Ameriški Domovini.

Je to zgodba iz predvojnih in medvojnih let v Ljubljani, ko bogoslovci ustanove svojo posebno podružnico Vincencijeve konference in socialno pomagajo najbednejšim v Ljubljani: barakarjem v "Sibiriji". *Zraven igra tudi veliko vlogo ljubezen mladega bogoslovca.* Povest je vzbujala zanimanje že v koroških taboriščih in je zdaj doživela kot prvi prevod iz Mauserja v nemščino.

Z veseljem bomo poročali o odmevih te povesti v inozemskem tisku, če ga bo in kakor ga bo vzbudila. Mauserju pa pri tem uspehu samo čestitamo ter obenem izražamo potrebo po slovenski knjižni izdaji tudi te njegove povesti, ki je našla milost v očeh švicarskega pisatelja. Na drugi strani pa smo veseli, da more Svobodna Slovenija prav v istem času, ko je izšel **švicarski prevod slovenskega dela** nuditi svojim čitateljem **slovenski prevod švicarskega dela**: Zenlja je ostala za nami. Knjigo za knjigo...

td.

Tekma na Dunaju

Dunaj in vso Avstrijo zajema že ves čas, odkar se je vrnil kancler Raab s svojega obiska v Moskvi, velik val optimizma. Sovjeti so nakazali, da žele, da naj postane Avstrija čimprej suverena in svobodna in da naj okupacijske čete zapuste Avstrijo. Zahodni zavezniki so sami predlagali, da naj se začne prva konferenca o Avstriji že dne 2. maja — med vzhodom in zahodom se je tako sprožila tekma, ki naj pokaže kdo bo tisti, ki bo Avstriji najprej ugodil. Avstrijci sami pa si žele, da bi bila Avstrija svobodna in brez okupacijskih čet vsaj že letos v novembru; takrat bodo na Dunaju odprli novo poslopje državne opere. Vstopnice za otvoritveno predstavo so že vse prodane in v Newyorku so jih prodajali po 1000 dolarjev in še več.

Posveti, ki so se začali na Dunaju 2. maja, pa so samo uvodni in naj bi bili priprava za konferenco štirih zunanjih ministrov, ki bi nato definitivno odobrila besedilo nove državne pogodbe za Avstrijo. Toda dočim se je na dosedanjih posvetih za to pogodbo mudilo zahodnim zaveznikom in so bili sovjeti, ki so vse tako dolgo zavlačevali, so sedaj v Moskvi tisti, ki žele, da bi bila ta pogodba čimprej podpisana. Sovjetom pri tem ne gre toliko zato, da bi postala Avstrija svobodna, ampak zato, da bi s sklepom tega dogovora zavrli prehod zahodne Nemčije v zahodni blok.

In to borbo so načeli tako, da se vidi, da bo še mnogo konferenc, predno bo tudi Nemčija dobila približno enako pogodbo, kot jo sedaj pripravljajo za Avstrijo. Ko bi bil avstrijski problem rešen, bi morala tudi Nemčija biti združena in dobiti enotno pogodbo od vseh štirih zaveznikov. Toda sovjeti so prav te dni začeli nakazovati, kako malo se jim mudi dati Nemčiji njeno združitev in suverenost. Med Sovjetsko zvezo in njenimi sateliti na eni strani in vzhodno Nemčijo na drugi strani se pripravlja ločena mirovna pogodba, ki bo dala vzhodni Nemčiji njeno "suverenost", pa jo pri tem vključila v vzhodni obrambni blok. Med vzhodno Nemčijo, Poljsko in Češkoslovaško pripravljajo v Moskvi celo posebne vrste zavezniško pogodbo, ki bo "zavarovala" te tri države pred "napadalnostjo" vzhodne Nemčije. Pod vodstvom sovjetov se pripravlja sklenitev posebne obrambne zveze, ki bi združevala poleg vzhodne Nemčije ves vzhodni kom. blok. Tako kakor je zahod povezan v Atlantsko obrambno zvezo, prav tako bi bil tudi vzhod zvarjen v enak vojaški in politični blok. Ko se tedaj na Dunaju te dni pripravlja rešitev avstrijskega problema tako, da bi se pri tem zgradil poseben most za zbližanje med stališči vzhoda in zahoda, pa pripravljajo v Nemčiji ukrepe, ki bodo razdelitev Nemčije še bolj poglobili in zahod in vzhod še bolj nevarno privedli na ostrino.

Torej je treba na tekmo na Dunaju gledati s precejšnjo opreznostjo. Kar sovjeti na Dunaju dajejo, to v Nemčiji jemljejo nazaj. Ako sta avstrijski in nemški problem med seboj odvisna — in to so sovjeti dosedaj vedno trdili — tedaj bo tekma, ki se je na Dunaju sprožila, še dolgo trajala in tako težav v Avstriji še ne bo tako kmalu konec.

Novice iz Slovenije

Policijska ura v Ljubljani? Iz Trsta nam poročajo, da so komunisti v Sloveniji, posebno v Ljubljani zelo poostrili režim. Sprememba je prišla skoro nepričakovano. Policija je začela strožje nastopati proti vsem, za katere smatra, da režimu niso zanesljivi. Po zadnjih poročilih iz Ljubljane so tam proglasili celo policijsko uro, ki se začne ob desetih zvečer in traja vso noč do zjutraj. Nekateri izjavljajo, da je tajna policija prišla na sled močni skupini v sami komunistični stranki, ki ni zadovoljna s sedanjim vodstvom in ga je hotela strmoglaviti.

Umrli so. V Ljubljani: Neža Zaplotnik, roj. Dobovišek, Pavel Pollak, šef izvoznega in uvoznega oddelka v podjetju Koteks, Jera Vidmar, roj. Jarc, Marija Čuk, roj. Bajec, Franja Maher, roj. Ribnikar, Ivan Primožič, trošarinski paznik v p., Marija Grčar, roj. Kos, Leon Schubert, žel. upokojenec, Milan Juvanc, višji finančni inspektor v p. in Ivan Marinčič, posestnik v Zagorju na Pivki, Ivana Kovačič, roj. Hradule v Šmarju-Sap, Pepca Simončič, roj. Papež v Dolu pri Hrastniku, Neža Fortuna, roj. Klevišar v Gor. Logatcu. Sidonija Krulej, roj. Zimerman v Sevnici, Marija Ziherl, roj. Rožman v Dravljah, Jerica Meze, roj. Tršar v Gor. Logatcu, Anastazija Tocnev v Celju, Fani Planinšek, roj. Rat v Slovenj gradcu in dr. Štefan Rajh, odvetnik v p. v Celju.

Slovenski botanik dr. ing. Gruberov se je mudil dalj časa na znanstvenem preučevanju v Afriki. Ob svoji vrnitvi v domovino je z jug. prekooceansko ladjo "Slovenija" pripeljal za ljubljanski živalski vrt krvoločnega jaguarja, nekaj strupenih kač, 3 opice in 7 skočimišk.

Slovenci v Argentini

BUENOS AIRES

Slovenski pevski zbor Gallus bo tudi letos priredil svoj koncert na povabilo Direkcije za kulturo pri Ministrstvu vzgoje. Letošnji koncert bo v **torek 17. maja** ob 18.30 uri v **Teatro Nacional Cervantes.** Program obsega izključno dela slovenskih avtorjev. Vstopnine ni. Opozarjamo vse naše rojake na ta koncert in priporočamo, da ga v čim lepšem številu obiščejo. Skoro gotovo bo koncert prenašala Državna radijska postaja Radio del Estado.

Občni zbor Družabne pravde je bil v nedeljo 1. maja. Volili so polovico odbornikov, katerim je po pravilih prenehal mandat. Izvoljeni so bili: Za predsednika g. **Lojze Erjavec,** za blagajnika g. **Edi Škulj,** za gospodarja g. **Pavle Homan.** V nadzorni odbor g. **Pavle Masič** in g. **Janko Arnšek** ter v razsodišče g. **Albin Magister.** V odboru pa so še ostali: podpredsednik g. **dr. Ivan Ahčin,** tajnik g. **Jonke Jože,** upravnik g. **Maks Jan** in urednik lista DŽ g. **Rudolf Smersu.**

Na občnem zboru je bila članarina znižana na $ 6.— letno, pristopnina pa zvišana na $ 24.—.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. **Antona Kastelica** in njegove žene ge **Angelice** roj. **Poderžaj** se je rodila hčerka Nežka-Martina. Čestitamo!

ZABAVNA PRIREDITEV

Slovenske Besede v soboto 21. maja ob 20. uri v **Lurdesu** v prostorih Kluba Social y Deportivo, Villa Excelsior, Calle Patricios 457

SAN MARTIN

Na Belo nedeljo je tukajšnja slov. šola imela izlet v Churugo na Ruti 8, kjer je že precej slovenskih hiš. Pod vodstvom gdč. učiteljice Fr. Miklavčičeve se je zbralo 33 slovenskih otrok. Bilo je tudi nekaj očetov in mater. Otroci so najprej zarajali pred slov. hišami. Dečki so se oprijeli nogometa, deklice so igrale ping-pong ter se zabavale tudi z igro "Trd je most", mlajši so krotili nagajivega zmaja v zraku, spet drugi pa so plezali po drevesih. Vsem izletnikom je družina Zorčeva postregla s čajem. Ko se je pa oglasila harmonika, so se otroci strnili v krog in ob poskočni "Moj očka ima konjiča dva" ter drugih izvajali rajalne nastope.

Po krajšem odmoru so se otroci v dvostopu podali v kapelico, kjer je bil govor in pete litanije. Po Ruti 8 je tako lepo odmevala slovenska nabožna pesem, da so se ustavljali domačini in izjavljali, da kaj takega še niso slišali v svojem kraju. Po cerkvenem opravilu je slovenska mladina imela zopet veliko zabavo s sekanjem lepo barvanih pirhov. Dekliči in fantiči so z zanimanjem poslušali g. Grčarja, ki je slovenski mladini pojasnjeval to lepo slovensko velikonočno zabavo. Vsak otrok je dobil po več pirhov, zatem pa še sladkih kolačev. Slovenska mladina je nato znova zaživela v raznih igrah, g. Pavlovčič je za spomin še vse slikal in ko je začel padati mrak se je vsa družba poslovila od prijazne Churuge. Otroci so se iskreno zahvaljavali gospem Koritnikovi, Bodnarjevi ter Durovi, ki so za slovensko mladino za izlet pripravile pirhe in potice, učiteljici gdč. Miklavčičevi za ves trud, ki ga ima z njimi, kakor tudi g. duh. svetniku Karlu Škulju in prijaznemu godcu ter vsem ostalim, ki so slov. otrokom pripravili tako lep dan.

SPOŠTOVANI ROJAKI!

Po par mesecih, ko je zadeva "Slovenske hiše" mirovala, ne spala, se s tem spet obračamo na Vas, da zadevo razložimo in svoje prošnje, ki jih imamo na Vas, izrazimo. Vedeti moramo, da bomo, samo s skupnimi napori in velikim smislom za sodelovanje mogli uresničiti cilj, katerega smo si postavili pred letom dni. Škoda bi bilo zaradi skrbi, ki jo taka stvar nujno povzroči, ostati sredi dela. Imamo voljo, da tega ne bomo storili, potrebujemo pa Vaše pomoči.

Za nami sta dve veliki akciji v korist sklada za "Slovensko hišo": Splošna nabirka, ki smo jo opravili približno do konca preteklega leta in pa loterija, ki smo jo igrali začetkom l. 1955. Z obojnim moremo biti zadovoljni in smo vam za odziv iz srca hvaležni posebno zahvalo pa dolžni tistim, ki so pri zbiranju in razprodaji srečk tako požrtvovalno sodelovali.

Sedaj bo pa **treba začeti z napovedanim načrtom: graditvijo dvorane,** kakor smo obljubili v božični številki "Oznanila". Po prvem osnutku se pripravljajo po mnogih razgovorih zadnji točni načrti, ki naj bi ustrezali čim bolj vsem potrebam našega slovenskega dela za izseljence v Argentini. Dvorana in vsi prostori, ki se bodo z njo vred, ali kasneje ob njej gradili, naj bodo lepi in praktični, zato je treba dosti premisleka in točnega načrta, ki ga bo arhitekt, ki se je vrnil s svojega pota, sedaj dobrohotno končal.

Kako bomo pa dobili denar, ki je za gradnjo potreben? Dvojno imamo v načrtu: Izvesti **zbirko pri tistih slovenskih rojakih, ki doslej še niso bili obiskani,** ali pa so prosili, naj jih obiščemo kasneje, ko bodo mogli prispevati. Zato bodo v prihodnjih dneh zastopniki krajevnih odborov obiskali te Slovence in jih prosili za prispevek. Prosimo jih, naj ne zamerijo tega obiska in naj res prispevajo, kolikor jim je največ mogoče. Hvaležni jim bomo za vsak prispevek. Prav tako prosimo tiste, ki še morda niso prispevali vsega obljubljenega zneska, da bi to storili sedaj, če jim je že mogoče.

Drug način, kako bomo skušali priti do sredstev, je pa **brezobrestno posojilo,** za katerega Vas s tem prosimo. In sicer bomo to izvedli v tej obliki: Pri Slovenskem dušnem pastirstvu se **ustanovi "Čebelica",** ki bo zbirala ta brezobrestna posojila in sicer tako, da ob primeru, ko tisti, ki je posodil, sam rabi dotični denar, takoj dobi posojilo vrnjeno. Ta način medsebojne pomoči in hranjenja poznamo še iz domovine, ko smo po različnih organizacijah imeli te ustanove. Dvojno bo doseženo: Sklad "Slovenske hiše" in kasneje vse druge dobre ustanove, bodo prišle do potrebnih sredstev, mnogim rojakim bo pa tudi ustreženo, ko bodo lahko varno shranili denar, ki jim je prav gotovo doma v nevarnosti, zraven pa bodo naredili še potrebno dobro delo. Potrebno je za to gotovo zaupanje v ustanovo in ljudi, ki vodijo. Upamo, da nam boste to zaupanje izkazali. Mladi ljudje posebej pa se bodo ob tem navadili hraniti, kar je tudi velikega pomena. Mnogim pa morda leži denar doma, ko bi tukaj ogromno koristil, ker sicer resnično z delom ne bomo mogli začeti. Ta denar boste mogli izročiti zastopnikom, ki Vas bodo obiskali, ali pa osebno v Slovenski dušnopastirski pisarni, Victor Martinez 50.; storite tudi lahko po pošti in tako potem prejmete tudi potrdilo o posojilu.

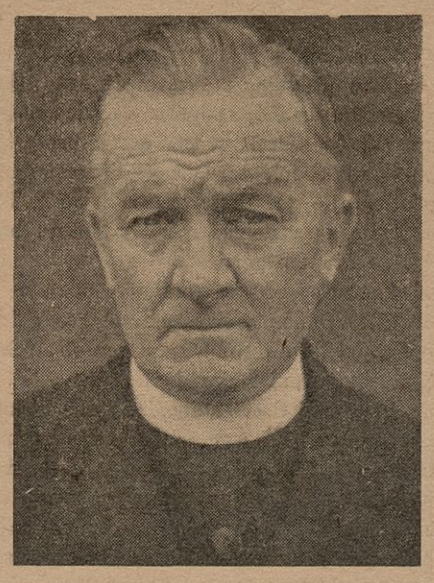
Prepričani smo, da boste razumeli to našo prošnjo, kakor ste druge doslej in se boste odzvali, za kar se Vam že v naprej zahvalimo; prispevajte v zavesti, da delate za skupno stvar, ki bo zrasla bez fondov od zunaj, samo z malimi prispevki zavednih Slovencev.

Anton Orehar,
direktor slov. dušnih pastirjev
in
Odbor za "Slovensko hišo"

Buenos Aires, 25. aprila. 1955.

Župnik Janez Klemenčič – 70 letnik

V soboto 7. maja bo ižanski župnik č. g. Janez Klemenčič slavil 70 letnico svojega življenja. Ob tej priliki mu bodo k življenskemu jubileju, čestitali ne samo njegovi biv. župljani na Igu, ampak tudi številni prijatelji in znanci. Iskreno mu bodo želeli, da bi še dočakal dan, ko se bo lahko vrnil v svobodno domovino in nadaljeval svoje koristno delo med domačim ljudstvom.

Župnik Klemenčič se je rodil 7.V.1885 v Kovorju pri Tržiču. Ljudsko šolo je obiskoval v Tržiču, gimnazijo pa v Kranju, kjer so bili njegovi sošolci univ. prof. dr. Andrej Snoj, zdravnik dr. Matej Justin ter dr. Jože Basaj. Njegova zadnja leta na tej gimnaziji je imel za profesorja nedavno v Bs. Airesu umrlega ravnatelja Bogumila Remca.

Bogoslovje je študiral v Ljubljani, kot kaplan je pa deloval v Kostanjevici na Dol. v Starem trgu pri Ložu, in po letu 1916 v Mengsu. Na vseh teh mestih se je z vso vnemo udejstvoval v katoliških mladinskih organizacijah ter v prosvetnih društvih in zadružnih organizacijah. Leta 1924 mu je pok. škof dr. Jeglič podelil župnijo Ig pri Ljubljani, kjer je s pomočjo svojih kaplanov gg. Cirila Milavca, Antona Smoliča in Jožeta Vovka opravil veliko delo pri ureditvi nadarbinskega gospodarstva. Prekril je tudi župno in vse podružne cerkve, med temi tudi znano božjepotno cerkev na Kureščku. Leta 1941 ga je škof dr. Gregorij Rožman imenoval za namestnika dekana v dekaniji Ljubljana - okolica. Istočasno je bil imenovan tudi za škofijskega duhovnega svetnika.

Med komunistično revolucijo je bil z odločnostjo na protikomunistični strani. Po zlomu Italije septembra 1948 so ga komunisti zaprli v Kočevju. Vsa komunistična divjanja in njihove zločine — kot žrtev komunizma je padel tudi jubilantov brat na domačiji — je popisal v knjigi "Zgodovina komunistične revolucije na Ižanskem", ki je izšla v taborišču na Koroškem. Pred prihodom v Argentino leta 1948 je živel kot begunec v taboriščih Judenburg-Lichtenstein in Trofaiach. V tem taborišču je bil ves čas tudi taboriščni duhovnik za slovenske begunce. V Argentini bil v Buenos Airesu imenovan najprej za kaplana na župniji Brezmadežnega spočetja, leta 1951 pa za kaplana v veliki buenos-aireški bolnišnici Ramos Mejia, kjer deluje še danes. Poleg tega dela pa redno ob nedeljah in praznikih spoveduje pri slovenski maši na Belgrano. Za Slovence ima istotam večkrat tudi sv. mašo ter je med njimi priljubljen tudi kot cerkveni govornik.

K lepemu življenjskemu jubileju g. župniku Klemenčiču iskreno čestita tudi Svobodna Slovenija in mu želi še dolgo vrsto let življenja v zdravju in moči, da bi lahko še nadalje deloval med slovenskim ljudstvom.

Mati prečista ima usmiljenje s tistimi, ki so izgubili čistost, pa žele vstati; vedno je pripravljena s svojo priprošnjo pomagati, da se grešnik dvigne, očisti in si čednost čistosti zopet obnovi in jo v bodoče skrbneje varuje. Ne zametuje nobenega, ki resno želi iz greha vstati. Veseli se ga, kakor je Jezus rekel, da se angeli v nebesih vesele vsakega grešnika, ki se spokori. Velika tolažba in moč je v tej resnici.

(Iz premišljevanja škofa dr. Rožmana za prvo soboto v mesecu maju.)

NARTE VELIKONJA (14)

Višarska polena

"Jaz že bolje vem, kako je!"

"Kakor veš, toliko veš kakor jaz!" se je spet nenavadno razjezil Matijec, ki so ga grele še prejšnje Tinetove besede. "Poznam naš skedenj in vem, koliko krave snedo. In nazadnje, čemu se vtikaš ti? Franca je gospodinja!" je dejal Matijec, ki se je vedno bolj razvnemal. "Z njo imam besedo in ne s hlapcem!"

"Kdo kaj govori o gospodinji? Ali sem jaz kaj dejal o gospodinji? In če bi jaz kaj dejal, bi rekel, da ti nisi gospodar, pa gospodariš! Še hlapec nisi!" je besno dejal Tine, ki mu je vsa kri udarila v glavo in ni več tehtal besed. "Kaj si pravzaprav, sam Bog ve, ko še hlapec nisi!"

"Nehajta vendar! Bom videla. Če Tine pravi —" se je opotekla z besedo, "bom pogledala sama".

Matijec je zlezel vase, kakor da ga je polila z mrzlo vodo.

"Pa glej!" je dejal polglasno ter nadaljeval v mislih. "Sama bo pogledala, pa ve, da sta dva oklepa še lanske krme polna... O, če bi vsaj Janezka videla, ali vsaj imela takšnega malega Janezka, pa bi imela vse drugačno srce. In da ima Tine takšno moč do nje!"

In je ves dan taval kakor izgubljen, užaljen in ponižan okoli in nobeno delo mu ni šlo izpod rok.

Takšnega vase pogreznjenega je našel pod večer v drvarnici Mohor.

"Ves dan te iščem!" je dejal ter si otrl pot s čela.

"Kaj pa je?"

"Ali nič ne vidiš In ali se še nisi odločil? Ali ne vidiš, da ti gori streha nad glavo?"

Matijec je naglo pogledal kvišku.

"Še vse hujše kot streha!" je nadaljeval Mohor "Tine je ozdravel. In vem, da pritiska za njo."

"Za Franco?"

"Za Franco, da!" je nejevolno dejal Mohor. "Ali ničesar ne vidiš"

"Vidim že! Kaj mi pomaga, če vidim?" je navidez malomarno skomizgnil z rameni. "Če pa ne mara."

"Saj še vprašal nisi, pa trdiš!"

"Tineta rajši vidi!" In spomnil se je besed radi sena. "In ga tudi uboga in stori po njegovem!"

"Da nisi zamudil!" mu je zažugal s palico. "V grob si me spravil živega!"

"Kaj bi zamudil? Tisto njivo je morala pozabiti," se je umeknil Matijec. "Kaj je bilo tistega treba?"

"Nerodno je že bilo, pa saj ženske vse pozabijo!"

Tako je bil Matijec storil trden sklep, da jo vpraša še ta večer.

Po večerji je izvlekel star raztrgan koš in šop viter ter dejal sam pri sebi:

"In če sedim do jutra, jo moram dobiti samo!"

Toda tudi Tine je imel opravek. Na komatu je odletela podvleka in jo je pr'bijal nazaj.

Tako sta sprta od dnevnega prepira molče sedela vsak pri svojem delu ter vsak hip pogledovala po Franci, ki je kuhala krmo prašičem.

Tinetu se je zdelo čudno, da Matijec naenkrat plete koš; še ves jezen se je škodoželjno domislil:

"Prepozno, fant! Ta voz si zamudil!"

Tisti večer je Franca šla spat pred njima. Tine se je zmagoslavno nasmehnil, ko je čez par hipov pospravil tudi Matijec svoje vitre.

14.

Franca se je s Tinetom sprla radi oklicev. Tine je dejal, da jih ne gre postavljat, dokler nima ženitovanjskega pisma.

"Ti veš, kakšna sem. Dobro veš, kaj si storil iz mene," je jokala pred njim. "Zdaj mi prihrani vsaj sramoto! Ljudje bodo opazili in potem bo gorje."

"To ni moja sramota. Saj veš, kaj ti je storiti! Reci, da se peljeva v mesto k notarju. Ali naj jaz visim pri hiši kakor lastovičje gnezdo? Kaj še! Meni je lahka!"

In je odšel.

Kakor obstreljena golobica je tavala tisti dan po hiši. Nato se je proti mraku napravila, vzela hranilno knjižico in štruco masla ter šla v župnišče.

"Ali so gospod doma?" je vprašala kuharico.

"So, molijo!" se je obrnila kuharica Neža na pragu.

"Tako nič časa nimam," se je opravičevala, "da bi prišla čez dan. Že dolgo sem mislila, da bi kaj rabili za praznike," je tiščala štruco naprej.

"Morda pa so že zmolili?" je kuharica dejala proti grbavi župnikovi nečakinji, ki je v kotu tiho lupila krompir. "Zdaj bo kmalu večerja".

"Če bi pogledali!" je zaprosila Franca.

In je kuharica odšla, in ko se je vrnila, je dejala, da lahko vstopi.

Župnik, slaboten sedemdesetleten starček, je imel zelen ščit na očeh ter bral z naočniki, ki so se mu prav tako tresli na nosu pri vsakem migljaju ustnic, kakor se mu je roka tresla od starosti. Potisnil je naočnike na koncu nosa ter začuden koracnil Franci naproti.

"Kaj bo, Mohorjeva? Kaj bo tako pozno? Seveda dela imaš, dela. Ljudje pravijo, da si pridna! Zmerom si bila pridna. Bogu dopade pridno delo! Denarja bi rada! Ti bi denarja rada? Zdaj boš rabila za delavce. Sama ne moreš, in s hlapcem tudi ne? pa Matijec Ali Matijec kaj pomaga?" se je gnal starček s svojimi mislimi. "Da, seveda pomaga; on je prav priden fant! Pravim, fant? Resen mož, resen mož! Koliko bi rada? Tisoč kron, en tisoč kron, zaenkrat, saj lahko prideš še, če rabiš, ali pa Matijca pošlji!"

In je iskal ključe od posojilnične blagajne po mizi med papirji in časopisi.

"Ob, te ženske! Neža!" je odprl vrata. "Kje so ključi od blagajne? Ali si ti vzela ključe od blagajne?"

"Ali jih nimate v žepu, stric?" je vprašala nečakinja.

"Oh, vidiš, kakšen sem, Franca; v žepu jih imam. Kaj sva rekla, tisoč, kajne, tisoč sva rekla?" je vlekel glavno knjigo iz blagajne. "Kar tu le — v knjižici podpiši! Da si sprejela tisoč kron! Saj sem jih že dal? Tu sem sem ti jih dal! Da ne? O, kako vse pozabim, kako vse pozabim. Da ti nisem dal. Ti si potrdila prejem tisoč kron, ki jih nisi prejela in ki jih še nisem dal. O, ti moj Bog, kakšen sem!"

In se je smehljal.

"Tako, vpisal sem," se je prepričal. "Vse v redu! Z Bogom, Franca, z Bogom, pa Matijec naj kaj pride!"

Franca je polagoma zavijala knjižico v ruto in iskala besede. Ko je že pospravila v žep in sta stopila proti vratom ter je že klical Nežo, naj posveti, se je umeknila nazaj v sobo.

"Gospod župnik, še besedo!"

"Kaj pa bo, kaj pa bo?" se je zresnil starček in odvzel zeleni ščit s čela. "Pa ne kaj hudega?"

"Gospod župnik, Vi ste me krstili?" je počasi s tresočim se glasom iskala besede.

"Sem!" je potrdil.

"Vi ste me pripravili za birmo!"

"Znala si, škof so te pohvalili!" se je nasmehnil, toda hipno se mu je spet potemnilo čelo v čudni skrbi.

"In ste me oklicali!"

"Ali te nisem tudi prvič obhajal?"

"Ste, gospod župnik!" se je tresla od razburjenja.

"In ste me poročili!"

"Prav rad; France je bil dober fant!"

"In ste ga pokopali!" je bruhnila v krčevit jok. Starček je napeto poslušal. Nič več se mu ni tresla roka, naočnike je bil snel z nosa ter jih tiščal v roki, resno je kimal in bral napeto vsako njeno besedo z ustnic.

"Sem!" je dejal ter uprl pogled v njene oči, ki so se ji bile napolnile s solzami. "Sem. Vse to sem!"

In je šel ter zapahnil z malim zapahom vrata.

"Nesrečna sem, gospod župnik!" je planila v jok. "Drobeževa Francka, gospod župnik...", je slovkovala.

"Da, Drobeževa Francka! Kaj moreš za to, sam Bog ga je vzel. O, saj ga je bilo škoda! Moli zanj, dober je bil!"

"Ne to, gospod župnik! O, kaj samo to!"

"Samo greh, Francka, more biti hujši!" se je zdrznil župnik ter z odvračajočo kretnjo dvignil roko kvišku.

"Da, gospod, samo greh! In ta greh je!" je s krčevitim plačem padla na kolena predenj. "Ta greh je! O, gospod župnik, Drobeževe Francke greh!"

"Ne smem tu spovedovati, Francka. V cerkev pridi pojutrišnjem, da ne bodo ljudje zijali. In pridi pomirjena!"

"To vem! Toda moram Vas vprašati za svet. Samo za en svet!"

"O, težko mladi vdovi!" se je zgrozil župnik. "Kaj pa pravi on, Matijec? Zakaj ne pride Matijec postavit oklicev?" je nadaljeval župnik. "Da to zakrijeta!"

"Ni Matijec!" je odkimala z glavo.

(Nadaljevanje sledi)

Romanje Slovencev v Lujan

Ob desetletnici množičnega odhoda Slovencev v širni svet;

ob desetletnici konca strašne druge svetovne vojne, ki je pustila gomile mrličev tudi na slovenski zemlji;

ob desetletnici nasilne smrti tisočev slovenskih fantov in mož, pobitih od brezbožnega komunizma na rodnih tleh;

v letu 36. mednarodnega evharističnega kongresa v Rio de Janeiro;

v časih, ko svet zajemlje življenski materializem in se skuša vero izriniti iz javnega življenja;

v dobi, v kateri se mora vsak opredeliti: ali za Kristusa ali proti Njemu

bomo Slovenci v Argentini pohiteli v Luján na

TRADICIONALNO SLOVENSKO ROMANJE

ki bo 15. maja, v mesecu, ko doma dehtijo šmarnice in brstijo njive, travniki in gozdovi.

Naj ne bo rojaka, ki mu čas in razmere to dopuščajo, da se ne bi pridružil silni vrsti tistih, ki bodo na 3. nedeljo v maju klečali ob vznožju milostne podobe lujanske Matere božje, z očiščenimi srci, z evharističnim Jezusom v duši in s trdnim sklepom, da bodo ostali zvesti božjemu kraljestvu.

Vse tiste rojake, ki se pa ne bodo mogli pridružiti romarskim vrstam, pa prosimo, da se v duhu priključijo svojim rojakom, prisostvujejo sv. daritvi v najbližji cerkvi in tam prejmejo svete zakramente.

Naj bi na dan romanja vsi Slovenci v Argentini tvorili eno samo mogočno družino božjih otrok, ki se oklepajo z zaupanjem svoje nebeške Matere in obnavljajo prisego zvestobe Njenemu Sinu.

Spored romanja:

7.15 odpelje romarski vlak s postaje Once,. V **Ramos Mejia** letos ne ustavi, pač pa v **Liniersu** ob 7.38.

9.05 prihod v Luján. Takoj po prihodu se formira sprevod v baziliko, kjer bo približno ob

9.30 pridiga in nato sv. maša z ljudskim petjem. Med mašo skupno sv. obhajilo. Sv. mašo bo opravil č. g. direktor Anton Orehar za vse pokojne Slovence, ki so izgubili življenje v času druge svetovne vojne, bodisi kot vojaki na različnih frontah, ali doma kot žrtve okupatorskih sil in brezbožnega komunizma.

11. — 15.30 opoldanski odmor.

15.30 Pridiga, kateri sledi procesija. Prosimo, da vsi, ki imajo narodne noše, pridejo v njih k procesiji. Po procesiji pete litanije Matere božje, blagoslov in darovanje, pri katerem se bodo delile spominske podobice s sliko Matere božje s Ptujske gore.

17.00 Sprevod na romarsko postajo.

17.40 Odhod romarskega vlaka. V Liniers pride ob 19.11, na Once ob 19.30.

Navodila:

1. Vozni listki stanejo za obe strani vožnje $ 7.50. Ker je število vozovnic omejeno (1200), povpraševanje pa izredno veliko, nujno svetujemo vsem udeležencem, da z nakupom ne odlašajo do zadnjih dni, ker bodo sicer ostali brez vozovnic.

2.) Vlak bo imel 12 vagonov. Na postaji Once naj udeleženci zasedejo le **zadnjih** šest vagonov. Sprednje napolnijo romarji, ki bodo vstopili na Liniersu.

3.) Med potjo naj udeleženci ostanejo na svojih mestih. Letanje po vlaku moti večino ljudi in ni v skladu z resnostjo romanja. Prav je, da udeleženci med vožnjo molijo in pojejo nabožne pesmi. Vedenje bodi mirno in brez hrupa.

4.) Vso odgovornost za red na romanju imajo reditelji, ki bodo imeli znake na rokah, da jih lahko vsakdo takoj spozna. Njim naj se vsi brezpogojno in z razumevanjem pokoravajo.

5.) Želeti je, naj večina romarjev že doma opravi sv. spoved, ker navadno zmanjka časa v Lujanu. Komur pa bolj prija, da to opravi v Lujanu, bo to lahko storil, ker bo slovenskih spovednikov dovolj na razpolago.

6.) Peli bomo sledeče pesmi:

Ob vstopu v baziliko: Spet kliče nas venčani maj.

Med mašo: Mogočno se dvigni; Marija skoz življenje; Jezus hoče v srce priti; Pojte hribje in doline.

Popoldne: Kristus kralj vseh večnih časov; Ti, o Marija; Marija, mati ljubljena; Najsvetejši, Tebe počastimo; Litanije Matere božje; V zakramentu; Zmagala si, Devica slavna.

Z ljubim Sinom, v oltarnem Zakramentu pričujočim, nas blagoslovi Devica Marija.

Pripravljani odbor za slovensko romanje v Luján

"ČARODEJSKI VEČER"

v nedeljo 8. maja ob 19. v župnijski dvorani v Ramos Mejía.

Vas vabi SFZ

NOVICE IZ GORIŠKE

Stanko Pontar je bil imenovan za župnika v Zdravščini (Poggio Terz' Armata). **Za kanonika** goriškega kapitalja pa je bil imenovan msgr. Hektor Carlet, bivši nadžupnik v Ogleju. Novi kanonik je prej služboval tudi v Tolminu in v Srednjem, na Placuti in v Idriji.

V Rimu je branil doktorsko tezo jezuit Pavel Leskovec, doma iz Gore nad Idrijo. Mladi doktor pripada vzhodnemu obredu. — Prav tam je prejel subdiakonat **Vili Žerjal**, doma od Sv. Ivana v Trstu, ki bo v oktobru posvečen v novomašnika. Študira kot gojenec Germanika.

Marsikdo še ne ve...

...da je dr. SLIPHER, ameriški zvezdoslovec, ki je šest mesecev opazoval planet Mars in napravil 20.000 fotografskih posnetkov planeta, objavil poročilo, da je prišel do zaključka, da na Marsu morejo živeti samo gotove vrste rastlin, nikakor pa ne živalska ali človeška bitja. Zelenkaste ploskve na planetu da predstavljajo planjave pokrite z izredno enostavnim zelenjem, na rjavih površinah pa so vidni siloviti peščeni viharji, ki s puščavskim peskom polagoma pokrivajo zelena polja.

NAŠA SLOGA
"CONCORDIA"

Prvo slovensko podjetje za pozlatenje in srebrenje, izdelovanje vseh potrebščin za bogoslužje, kakor tudi liturgičnih predmetov za dom (svečniki, križi itd.).

Prečastiti duhovščini nudimo okusno izdelane kelike, ciborije, patene, novomašniške križe, aspergile in vse druge potrebščine.

Za športna društva imamo na zalogi lične pokale v srebru in zlatu, iz metala ali čistega srebra.

Različna darila za vsako priliko: Krst, birmo, novo mašo, godove itd.

Podobice, prvoobhajilne slike, verižice, križce, svetinjice, zapestnice, kipi iz lesa, mavca ali metala.

Sprejemamo vsakovrstne predmete v pozlatenje, kakor tudi izvršujemo posrebrenje jedilnega pribora in posode.

Solidno izvršujemo vsa obnovitvena dela in popravila.

Toplo se priporočava

Trtnik Marij - Bodnar Anton

Delavnica:
Libertad 1155, V. Ballester, FNGBM
Stanovanje:
Arenales 757, Vicente López, FNGBM
T. E. 791-1455

Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:
Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 451275

DRUŠTVENI OGLASNIK

KRAJEVNI ODBOR DRUŠTVA SLOVENCEV v Ramos Mejia priredi v nedeljo 8. maja t. l. takoj po slov. maši v cerkveni dvorani prosvetni sestanek, na katerem bo govoril g. Rudolf Smersu. Vsi rojaki vljudno vabljeni!

Vse rojake iz okolice Floride opozarjamo, da je slovenski tečaj za šolarje vsako soboto ob 9 dopoldne pri Žužkovih. Lepo prosimo vse starše, da pripeljejo svoje otroke. **Krajevni odbor D. S. v Floridi.**

OBVESTILA

III. kulturni večer Slov. kult. akcije pod naslovom IZBOR SODOBNE SLOVENSKE ZAMEJSKE LITERATURE bo v petek 13. maja ob osmih pri Sv. Juliji (poleg V. Martinez 50). Na sporedu so pesmi Tineta Debeljaka, Vladimira Kosa in Rafka Vodeba ter proza Mirka Javornika, Marijana Marolta in Karla Mauserja. Debeljak in Marolt bereta svoja dela sama.

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

Slovensko planinsko društvo
vabi na svoj
DRUŽABNI VEČER
v soboto, dne 7. maja 1955 ob 20 uri
v modernih in udobnih prostorih kluba
TIRO FEDERAL
Avenida Libertador General San Martín 6935
Ugodne zveze na vse strani tudi ponoči
Dohod: Kolektiva 229, 209; omnibus 121 s postaje Belgrano C (Barrancas Belgrano), kolektiva 215 in 230.

"CASA BOYU" - urarna in zlatarna
OLAZABAL 2336 **Tel. 76 - 9160**
pol kvadre od Cabilda 2300

Za dobro naložbo denarja Vam priporočamo dober nakup:
Moške zapestne ure Election 1.175.— pesov, Olma avtomatična, vodotesna po nespremenjeni ceni 1.250.—; Unver 17 rub. extra 825.—; Hidalgo, Pacar, Record, Silvana in druge s 17 rubini od 375.— pesov naprej.
Damske zap. ure, najnovejši švicarski modeli 17 dub. 395.—
Električne in običajne budilke.
Zapestnice v 18 krt masivnem zlatu 220.—
Uhančki za novorojenčke, sistem TIK 42.—
PREDELAVA STAREGA NAKITA — POPRAVILO UR
Naše stranke, ki so med tednom zaposlene, lahko pridejo tudi v soboto popoldne. Prijavijo se lahko telefonsko.

EUROPAK
Cangallo 439, I. nadstropje, urad štev. 119. Tel. 30-5224. Bs. Aires

Vašim v domovino pošiljamo iz svojega skladišča v Trstu **vse vrste živil, šivalne stroje, kolesa, radio-aparate in slično.**
Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših carinskih predpisih **oproščeni carine**; pošiljamo vse vrste zdravil z letalsko pošto, iz Republike Argentine pa odpošiljamo pakete z **hrano, novimi in starimi oblekami**, ki nam jih stranke same prinesejo.
Uradne ure od 9.30 do 19. ure, razen ob sobotah od 9. do 12.30

Navajamo za primer nekaj paketov iz našega velikega cenika:

Paket štev. 9 ..... **$ 122.—**
1 kg kave, 2 kg riža in 1½ kg sladkorja
Paket štev. 16 ..... **$ 169.—**
2 kg kave, 1½ kg riža in 1 kg sladkorja
Paket štev. 22 ..... **$ 214.—**
3 kg kave in 1½ kg sladkorja
Paket štev. 28 ..... **$ 280.—**
3 kg kave, 3 kg riža in 3 kg sladkorja

Paketi prispejo od dneva naročitve v približno 25 dneh in so zavarovani.

Naročila in denarna nakazila pošiljajte na EUROPAK
Cangallo 439, Buenos Aires

LOUIS DE WOHL (4)

Zemlja je ostala za nami

"Prav tako je vedno rekla Miss Vavasour, če sem plezala na drevo, ali če sem se hotela igrati na cesti. Vi ste tudi takšna prismuknjena guvernanta, Chris. O Bog, kaj bi dala, če bi mogla z vami."

"Ne da bi vprašali, kam gremo?" jo je vprašal z žarečimi očmi.

"Ne da bi vprašala, kam!"

"Še vedno vam je potrebna guvernanta," je dejal, "še sedaj bi se radi igrali na cesti. — Sedaj pa je prišel Marmon. Torej bomo pač v kratkem odrinili."

"Ne, nikar," je vzkliknila. "Ne, ne še, ne še!"

Tudi Marmon je bil že oblečen v čudno potapljaško obleko. Ohlapno se je otepala okrog njegove suhe postave.

C. B. se je obrnil od dr. Brandeisa k Marmonu. "Saj ste obvestili pristojne oblasti, kajne Marmon? Tudi Air Force?"

"Seveda, C. B. Naš novi helikopter "Argo" bo danes napravil preizkusni polet nad Atlantik."

"Dobro. Še prav to bi nam manjkalo, da bi radar zasledoval "Argo" in da bi potem kakega pol ducata najmodernijših lovcev hotelo videti in vedeti vse mogoče. Poleg tega pa imajo ti tiči vse preveliko navdušenje nad streljanjem."

"Za kaj takega se naša Argo še zmenila ne bi, C. B.," je mirnodušno dejal Marmon. Mi moramo računati s čisto drugimi.. ah — "Kako Vam gre, Miss Armitage? In vi, Cary, ali ste že pripravljeni?"

"Da, mister Marmon," je potrdil Chris mirno. "Pripravljen sem."

"In vi, Brandeis?"

"Vse je v redu," je dejal plavolasi mladi mož, ko je dvignil pogled od listka, ki je bil na gosto popisan z drobno pisavo.

"Sedaj mi je dovolj," je besno vzkliknila Maksina, "sedaj bi pa res rada že zvedela, kaj prav za prav pripravljate. Ali mislite obleteti kar sedemnajstkrat cel globus? Ali se odpravljate v Sibirijo, bombardirat najlepše atomske tovarne strica Malenkova?"

Marmon se je smehljal. "Veliko fantazijo imate, Miss Armitage, toda še vedno ne dovolj! Zdravstvujte!"

Pokimal je C. B.-ju. "Zelo sem vam hvaležen, da ste mi dovolili oditi na pot, C. B. — Vi ne veste, kaj to za mene pomeni. "Zasmejal se je.

Ta smeh je zvenel tako čudno, da se je zdel Maksini kot tiho, blazno škripanje krede, če jo nekdo prav nerodno narobe potegne po tabli. Ko ga je pogledala, se ji je zdelo, da vidi v njegovem izrazu čudno škodoželjno zmagoslavje. Kar streslo jo je. Obšla jo je neznana groza.

Med tem si je Marmon že začel natikati čelado s črno usnjato masko. Brandeis je storil isto, potem ko se je nalahno poklonil njej in C. B.-ju.

Maksina je prijela Chrisa za roko in ga potegnila par korakov v stran. "Ti si strašen osel, Chris!" je vzkliknila zasopla. "Toda, rada te imam. Vem, da je to nekaj čisto nemogočega, neženskо in kaj še vse. Toda, rada te imam in tudi molila bom. Želela bi le, da ne bi bil z vama ta Marmon, ne ne, želela, bi da Ti ne bi bil zraven, ah, Chris, Chris, Chris..."

Držala ga je za roke, njegov odločni obraz je postal skoraj lep ob izrazu veselja v tem trenutku. "Že od prvega dne naprej sem ti to hotel povedati, Maksina, toda nisem se upal. Kdo pa sem že bil — pa ni bilo samo to, jaz — na kaj takega nisem mogel upati. Bog te blagoslovi, Maksina."

"Sedajle C. B. ne gleda sem," je zašepetala. "Hrbet nama kaže...," in tedaj jo je že poljubil. Morda bi C. B. tudi to še videl, če ne bi s čisto druge strani in nenadoma nastopila motnja.

Zadonel je krik.

Oba sta skočila narazen in se ozrla okrog sebe.

V kovinski krogli je sedaj zevala luknja, odprtina vrat. Na vratih je stal Brandeis. Vendar ni zakričal on.

Pač pa Mormon!

Ta je dal prednost Brandeisu in mu je nato sledil. Od vrat je visela ozka železna lestev s šest ali sedem prečkami.

Ko je Marmon prijel lestev, se je nekako spodtaknil, vendar je takoj nato stopil na prvo prečko. Nato je obstal in zakričal.

"Kaj vam pa je," je vzkliknil C. B. "Ali Vam je slabo?"

Marmon ni odgovoril. C. B. je videl, kako je s silovitim in strašnim naporom poskušal, da bi se potegnil na drugo prečko lestve — stokaje je hlipal pod svojo usnjato masko. Ni mu uspelo. Tedaj je vnovič strašno zakričal. Krik je donel tako, kot tuli ujeta zver. Njegovo telo se je divje streslo, nato pa je padel vznak z lestve. Leže na tleh se je premetaval in zvijal, kakor da bi bil v strašnih bolečinah. C. B., Cristopher Cary in Maksina so skočili k njemu. Le Brandeis je obstal, kjer je bil, na vratih.

"Snemi mu maslo," je zakričal C. B. "Če je to srčni napad, se bo sicer zadušil."

Maksina mu je snela masko, čeprav jo je bilo groza.

"O Bog!" je ušlo Chrisu.

Marmonov obraz je bil popolnoma spačen. Njegova usta so zijala na široko, videti je bilo redke rumenkaste zobe, njegovi črni kočniki so še povečavali grozotni izraz. Oči je imel zaobrnjene navzgor, tako da je bilo videti le njih motno belino. Na sivih ustnicah so mu stale goste pene. Marmon se je še vedno zvijal v sunkih, kričal pa ni več. Skozi pene na ustnicah je zdaj pa zdaj udaril stok, podoben pasjemu tuljenju.

"To pa ni srčni napad," je dejal C. B. "To je padavica. Kako naj ga sedaj spravimo po teh stopnicah navzgor in v dvigalo?" Že se je pripognil, da bi začel pobirati Marmona.

"Pustite, da opravim to jaz, C. B.," je dejal Chris. Sklonjen je potisnil svoji roki pod Marmona in si ga je s krepkim sunkom vrgel na rame. Odnesel ga je proti stopnicam, po katerih ga je spravil brez truda.

"Moč pa ima, moč, ta mladič," je ušlo C. B.-ju. "Kam pa hočeš sedaj ti, Maksina?"

"Grem za njim, saj bo vendar nekdo moral temu revežu pomagati. Zakaj sem pa napravila bolničarski tečaj?"

C. B. se je okrenil k Brandeisu. "Ali boste kljub temu odleteli?"

"Mislim, da," je Brandeis odvrnil mirno.

C. B. je pokimal in zakričal: Cary!"

Cris se je okrenil na stopnicah, med tem ko se je Marmon še zvijal na njegovih ramenih.

"Kakor hitro boste zgoraj najnujnejše opravili, pridite takoj nazaj. Brandeis namerava odleteti."

"Morda pa pride mister Marmon še k sebi," je dejal Chris. Pa že sam ni več verjel v to, saj je bilo skoraj res nemogoče. In končno — ali ima smisel jemati na tako pot bolnika?

C. B. se je skušal na silo umiriti, kar mu ni tako lahko uspelo. Zakaj, zakaj mora pravzaprav iti vse to tako hitro izpod rok? Nekaj dni preje ali kasneje, res ni tako odločilno. Toda Marmon sam je silil in silil, češ da se cilj z vsakim dnevom vedno bolj odmika. Končno, Brandeis mora pač vedeti, kaj hoče. Na Brandeisu je ležala vsa odgovornost. In ta mož je bil v resnici genij. Marmon ga je sicer odkril, lepo in prav — Marmonu se je tudi posrečilo, da se je dokopal do celestija. Toda brez Brandeisa bi bila ta čudovita prvina prav tako brez vsake vrednosti, kakor čudovita Einsteinova osnovna formula v rokah avstralskega zamorca. Pravzaprav je bila to vedno pametna politika, prepustiti pravemu možu, ki je vedel kaj hoče, naj tudi sam odloča. Če bi bil Brandeis eden tistih zasanjanih izumiteljev, bi ga moral seveda odkloniti. Ta človek pa je vedel natančno, kaj je hotel in dovolil mu je delati. Dobro, da bo mogoče odleteti brez vsakega razburjanja! Ne da bi časopisi vedeli za to! Če bi šlo vse skupaj po zlu — kar bi marsikaterim gospodom bilo presneto všeč — potem bi vsi dopovedovali: C. B. je postal zanešenjak, fantast, ki se je lotil nekaj nemogočega in neizvedljivega. In nič ne bi bilo huje, kakor taka kriza zaupanja. Tako pa je dal delati na tihem!

Dolgo časa je brnelo dvigalo, preden se je ustavilo.

Marmon je še vedno stokal in cvilil kakor bolan pes. Izstopili so.

Toda vrata z značko rdečega križa so bila zaklenjena. Prestrašena je pogledala Maksina Chrisa.

(Nadaljevanje sledi)